

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2022-02-14

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Anna-Karin Lundin samt justitierådet Malin Bonthron

Omhändertagande och återkallelse av förarbevis för vattenskoter

Enligt en lagrådsremiss den 3 februari 2022 har regeringen (Infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Per Håvik.

Förslaget föranleder följande yttrande.

7 b §

I lagrådsremissen föreslås att det ska bli möjligt att återkalla ett förarbevis för vattenskoter tills vidare i avvaktan på ett slutligt

avgörande av återkallelsefrågan (7 b §). För att skilja mellan de olika slagen av återkallelse föreslås det att begreppet slutlig återkallelse ska föras in i 7 §.

De båda slagen av återkallelse behandlas i en stor andel av de i lagrådsremissen föreslagna paragraferna. I flertalet fall används då som beteckning på det slutliga avgörandet av återkallelsefrågan just begreppet slutlig återkallelse. I 7 b § föreslås i stället en något annorlunda formulering; återkallelse tills vidare ska få ske "om det på sannolika skäl kan antas att förarbeviset kommer att återkallas slutligen".

Enligt Lagrådets mening är användningen av ordformen slutligen i detta sammanhang inte helt lyckad. Vid föredragningen har upplysts att förklaringen till användningen är att ordet slutligen är adverbformen av ordet slutlig. Vissa ord kan emellertid ses som antingen adjektiv eller adverb beroende på hur de används. Det gäller bl.a. ordet slutligt, som alltså – vid adverbial användning – är en alternativ adverbform av ordet slutlig. Olika adverbavledningar har inte sällan olika betydelse och det är därför inte givet att de kan ersätta varandra. När det som i detta fall är fråga om att böja ett ord som ingår i ett juridiskt begrepp (slutlig återkallelse) ligger det närmast till hands att använda ordet slutligt som adverb. Att ersätta det med ordet slutligen för in ett inslag av tidens gång som inte blir korrekt. Det som ska uttryckas är i stället något som inträffar vid en viss specifik tidpunkt, dvs. den då slutlig återkallelse sker. Det kan konstateras att "återkallas slutligt" mycket riktigt också förekommer sedan tidigare i lagtext, se t.ex. 5 kap. 5 § körkortslagen (1998:488), 4 kap. 20 § luftfartslagen (2010:500) och 4 kap. 8 § taxitrafiklagen (2012:211).

Lagrådet föreslår mot denna bakgrund att orden "återkallas slutligen" ersätts med "återkallas slutligt" i 7 b §. Även i 9 d, 10 och 23 §§

förekommer ordet slutligen i kombination med olika böjningsformer av ordet återkalla. I samtliga dessa paragrafer bör ordet slutligen ersättas med ordet slutligt.

Omhändertagande av förarbevis

Enligt den föreslagna 9 d § ska ett förarbevis under vissa förutsättningar omhändertas i avvaktan på ett avgörande i frågan om återkallelse av förarbeviset. Att ett förarbevis är omhändertaget betyder att en behörig myndighet har fattat ett beslut som innebär att förarbeviset inte gäller längre (9 f §).

Att ett förarbevis är omhändertaget betyder däremot inte att en myndighet rent fysiskt har tagit hand om det. I stället är det ett första beslut i en process som kan leda till att ett förarbevis återkallas, först interimistiskt och sedan slutligt. Detta framgår inte uttryckligen av förslaget till lagtext.

I 23 § i förslaget regleras påföljande steg i förfarandet avseende förarbevis som har utfärdats i fysisk form. I paragrafen används orden "tas om hand", alltså rent språkligt en form av ordet omhänderta. Här är innebörden att det är fråga om ett förarbevis som rent fysiskt tas om hand. I slutet på samma mening innebär däremot ordet "omhändertagits" att ett beslut har fattats om att omhänderta förarbeviset.

För att undvika risken för missförstånd bör lagtexten formuleras om. Lagrådet föreslår att 9 c, 9 d, 10 och 23 §§ ges följande lydelse, varvid även Lagrådets förslag under rubriken 7 b § har beaktats.

9 c §

När frågan om slutlig återkallelse avgörs får det beslutas att ytterligare återkallelse inte ska ske. Detta får göras om ett beslut om omhändertagande eller återkallelse tills vidare har gällt under minst så lång tid som skulle ha bestämts som spärrtid om något beslut om omhändertagande eller återkallelse tills vidare inte hade fattats.

9 d §

Om det på sannolika skäl kan antas att ett förarbevis kommer att återkallas slutligt ska beslut fattas om omhändertagande av förarbeviset i avvaktan på ett avgörande av frågan om återkallelse.

10 §

Om ett beslut har fattats om att återkalla ett förarbevis, slutligt eller tills vidare, eller om att omhänderta ett förarbevis, ska innehavaren överlämna ett förarbevis som har utfärdats i fysisk form till den myndighet som regeringen bestämmer.

23 §

Vid en kontroll enligt 21 § ska ett förarbevis som har utfärdats i fysisk form tas om hand av en polisman eller en kustbevakningstjänsteman om ett beslut har fattats om att återkalla förarbeviset slutligt eller tills vidare eller om att omhänderta det.